

butlletí de l'arxiu

publicació periòdica de l'arxiu municipal de Palafrugell

Tiratge: 2.000 exemplars. Distribució gratuïta. **Redacció:** M. Concepció Saurí i Ros. **Edició i distribució:** Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell. **Fotografia:** Arxiu Municipal i Enric Bruguera. **Disseny:** Estudi Vaqué. **Maquetació:** Anna Bonet. **Impressió:** Impremta Palé. **Arxiu Municipal de Palafrugell,** c. Cervantes, 10. 17200 Palafrugell. Telèfon 972 613105.

Horari

de consultes de l'arxiu

de dimarts a dissabte, de 9 a 14 hores

de 15 de setembre a 15 de juny
divendres tarda de 16 a 19 hores

Sumari

Darrers ingressos

Treballs

Breus

Activitats

Biblioteca

Millores

Cama i Dalmau

Brodant a màquina a l'establiment situat al carrer de Cavallers, xamfrà plaça de l'església, l'any 1900.
Col·lecció Joanola.

Darrers ingressos

- Fons de l'Orquestra Primavera (cent-vuit partitures i un cartell de l'any 1945), quatre cançons cantades per La Taponera i tres fotografies de la coral dels anys quaranta cedides per Ponç Resplandis.
- Dotze fotografies familiars i d'exili a França dels anys vint i trenta, i dos documents personals cedits per Rosa Laviña.
- Onze fotografies escolars i de formacions musicals dels anys trenta i quaranta cedides per Elvira Alemany.
- Dues fotografies escolars dels anys trenta cedides per Miquel Amir.
- Una fotografia de Can Perico, a Calella, als anys seixanta, cedida per Epifani Davan.
- Un exemplar del butlletí de la Festa Major de Gràcia de 1997 i del vídeo *Les nostres escoles ahir i avui* (Sabadell 1998), els quals inclouen dades sobre el mestre Gabriel Pujol, cedits per Amor Pujol.
- Una fotografia de l'Agrupació Deportiva de Calella de l'any 1962 i un recull de premsa esportiva en seixanta-quatre volums (1962-1992) cedits per Fidel Ferrer.
- Una fotografia de la Festa Major de 1927 cedida per Carolina Passarrius.
- Una fotografia de Calella dels anys vint cedida per

Carme Morató.

- Cinquanta-tres fotografies de les Festes de Primavera dels anys 1971 a 1982 cedides per Joan Piera.
- Quaranta-nou fotografies de la família Rocas, del segle XIX, cedides per M. Lluïsa Fina.
- Un exemplar de la poesia *Oda única* i una reproducció de l'imprès *Bases per l'arreglo de conductes i visites mèdiques*. Palafrugell 1920, cedits per Alfred Almeda.
- Un exemplar de la revista *Cap de Creus* (febrer 1998) i un de la *Crònica del Maresme* (gener 1998), els quals inclouen informacions sobre Palafrugell, cedits per Pilar Heranz.
- Fons de l'estanc Joanola (1893-1978), el qual ocupa dues capsos i inclou vuitanta imatges, cedit per Teresa Rodríguez Joanola.
- Dos vídeos d'activitats locals (1997-1998) i vint fotografies cedides per Josep Granés.
- Tres impresos d'activitats festives (1911-1950) i nou fotografies de primers de segle cedides per Ramir Bruguera.
- Un article sobre la Festa de la Bellesa, a primers de segle, publicat a la revista *Mundo Gráfico*, cedit per la família Pujol Salabert.

COBLA - ORQUESTA - ORQUESTINA

PRIMAVERA

PALAFRUGELL

Carme de

Potente equipo microfónico
VOCALISTA: Luis CÀNER

Representantes:

Amadeo Jofra 6 Sabadell, 41 Palafrugell
José Buxeda General Sanjurjo, 76 Palamós

Temporada 1945-46

Treballs

S'han incorporat a la secció d'estudis inèdits els treballs següents:

- Granés Presas, Josep
La cooperativa La Reformadora de Palafrugell
- Lledó Salvador, Diana
Metalls pesants i vegetació. Estudi d'un cas concret: les mines de galena i baritina de Mont-ras
Ciències Ambientals
Universitat Autònoma de Barcelona
- Pujol-Busquets Piñana, Gemma
La pesta de 1652
Transcripció i anàlisi d'un llibre de rebuts de Palafrugell

L'Agrupació Deportiva Calella de Palafrugell al camp del Casal l'any 1962.

Breus

- L'agrupament Scout Indika ha completat l'hemeroteca local conservada a l'arxiu amb una col·lecció de la seva revista, *Anar fent!*, iniciada amb el núm. 0 el setembre de 1996.

- S'ha realitzat la reproducció en microfilm del llibre mestre del mas Massot de Mont-ras (inventari de documents de 1304 a 1640), conservat per Lluís Molinas.

- Documents conservats a l'arxiu s'han exposat amb motiu dels homenatges als mestres Josep Bonay i Angel López organitzats pels seus exalumnes (Can Rosés, estiu i tardor de 1998).

- Tres llibres de comptabilitat i nou fotografies de l'empresa Cama i Dalmau (1926-1947).
- Dos exemplars de la revista *Crònica* (1935-36) i un exemplar del *Journal de l'Atlantique* (1908) cedits per Bernat Causa.
- Dues fotografies de personatges calellencs de primers de segle cedides per Margarida Niell.
- Correspondència de Joan Granés (setanta-cinc cartes manuscrites) cedida per Rosa Granés.
- Dues fotografies del mestre Josep Bonay cedides per Teresa Vidal.
- Deu fotografies de Calella dels anys cinquanta i seixanta, i un recull de premsa (1878-1915), cedits per la família Esteba.
- Dues fotografies de Calella de l'any 1929 cedides per Joaquim Gallart.
- Tres fotografies de Lluís Marquès i Carbó (1915-1969) cedides per Lluís Marquès Canós.
- Una fotografia de treballadors del suro i una de Llafranc en el canvi de segle cedides per Jordi Oriol.
- Quatre fotografies referides a palafrugellencs a l'exili cedides per Teresa Carbó.
- Tres impresos d'activitats culturals i un recull de premsa (anys setanta) cedit per Casimira Ribas.
- Una fotografia del Canadell dels anys trenta cedida per Isabel Monegal.
- Quaranta-vuit imatges de la costa de Palafrugell de l'any 1918 cedides per Maria Saval.
- Dues fotografies de personatges i activitats dels anys quaranta cedides per Casimira Serrano.
- Quatre fotografies de personatges i activitats dels anys quaranta cedides per Carme Regincós.
- Recull de premsa (1930-1933) cedit per Aníbal Corredor.
- Recull de premsa sobre el pintor Joan Serra (1970) cedit per Josep Alsina.
- Un dibuix del Palafrugell medieval cedit per Josep Puig.
- Un recull de premsa de 1986 cedit per Josep Bañeras.
- Una videocassete del concert-homenatge al mestre Sirés (3.09.1998) cedit per Joventuts Musicals.

Activitats

Un llibre: *Memòries d'Irene Rocas (1861-1910)*

El desembre de 1997 Irene Henkel Llorens, resident a l'Argentina, feia entrega a l'Ajuntament de Palafrugell del primer volum dels dietaris de la seva àvia Irene Rocas en nom de la família Llorens. Aquest interessant document, s'incorporava així al fons Bassa Rocas conservat a l'Arxiu Municipal de Palafrugell.

Irene Rocas Romaguera havia nascut a Llofriu, a cal Marxant, l'any 1861. Casada amb Joan Bassa Bosch, va tenir nou fills (dos varen morir en l'infantesa) i va enviuadar als quaranta-cinc anys. Va residir a Olot i a Barcelona, sense trencar però els lligams amb Llofriu, on continuava fent breus estades. Finalment es va traslladar a l'Argentina, on vivien els seus fills Gràcia i Florenci i on va morir l'any 1947.

Irene va realitzar interessants aportacions a la recerca sobre la llengua i el folklore empordanès. Cal destacar la seva col·laboració amb mossèn Alcover en l'elaboració del *Diccionari Català-Valencià-Balear* i el treball que va realitzar per l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya.

Els seus interessos culturals i polítics i els vincles familiars expliquen que es relacionés amb personatges com Victor Català, Manuel Serra i Moret o Francesc Macià.

La historiadora Dolors Grau ha preparat l'edició del primer volum dels *Dietaris d'Irene Rocas*. Es tracta de la segona publicació realitzada a partir de documentació conservada a l'Arxiu Municipal (després de les *Notes i dietaris de la família Fina*) i coordinada per aquest servei, amb la col·laboració de la Diputació de Girona.

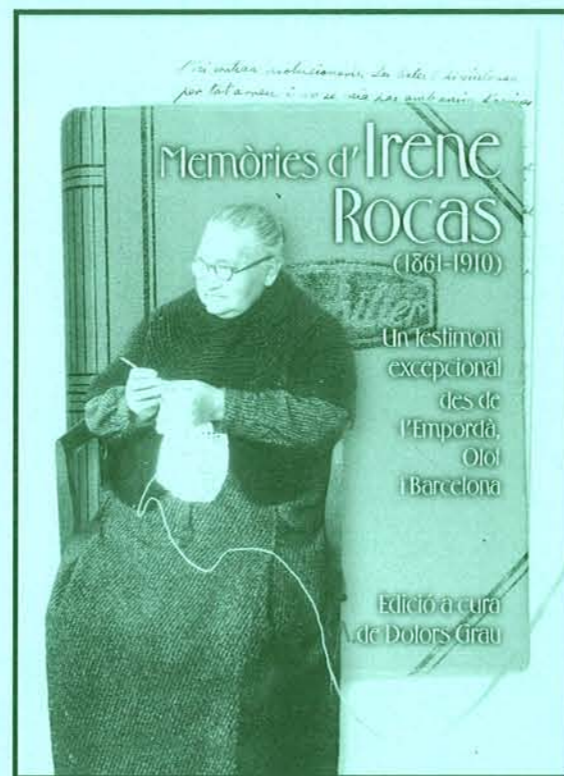
El llibre inclou la transcripció fidel de les memòries d'Irene Rocas des de 1861 a setembre de 1909, i una selecció de les notes diàries des d'aquesta data fins a octubre de 1910. La introducció i les notes ens faciliten la lectura

dels textos i un índex onomàstic i toponímic permet la ràpida recerca d'informació. Completen la publicació una presentació de la regidora de Cultura Cati Piera, un pròleg a càrrec de Susanna Tavera, professora de la Universitat de Barcelona i autora de treballs sobre Història de la Dona, i un plànol de Llofriu elaborat per l'Àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Palafrugell.

A més de l'interès de les memòries d'Irene Rocas per aprofundir en la seva biografia i com a retrat de l'època que va viure, cal destacar que ens ofereixen una detallada crònica de vida quotidiana i un testimoni de primera mà de la Setmana Tràgica.

Les memòries d'Irene Rocas es presentaran a can Rosés el dia 6 de març a les 8 del vespre.

La placidesa d'Irene fent ganxet contrasta amb el text que llegim entre les pàgines del dietari, escrit per la seva mà: "Les bales l'hi xiulaven per tot arreu...".

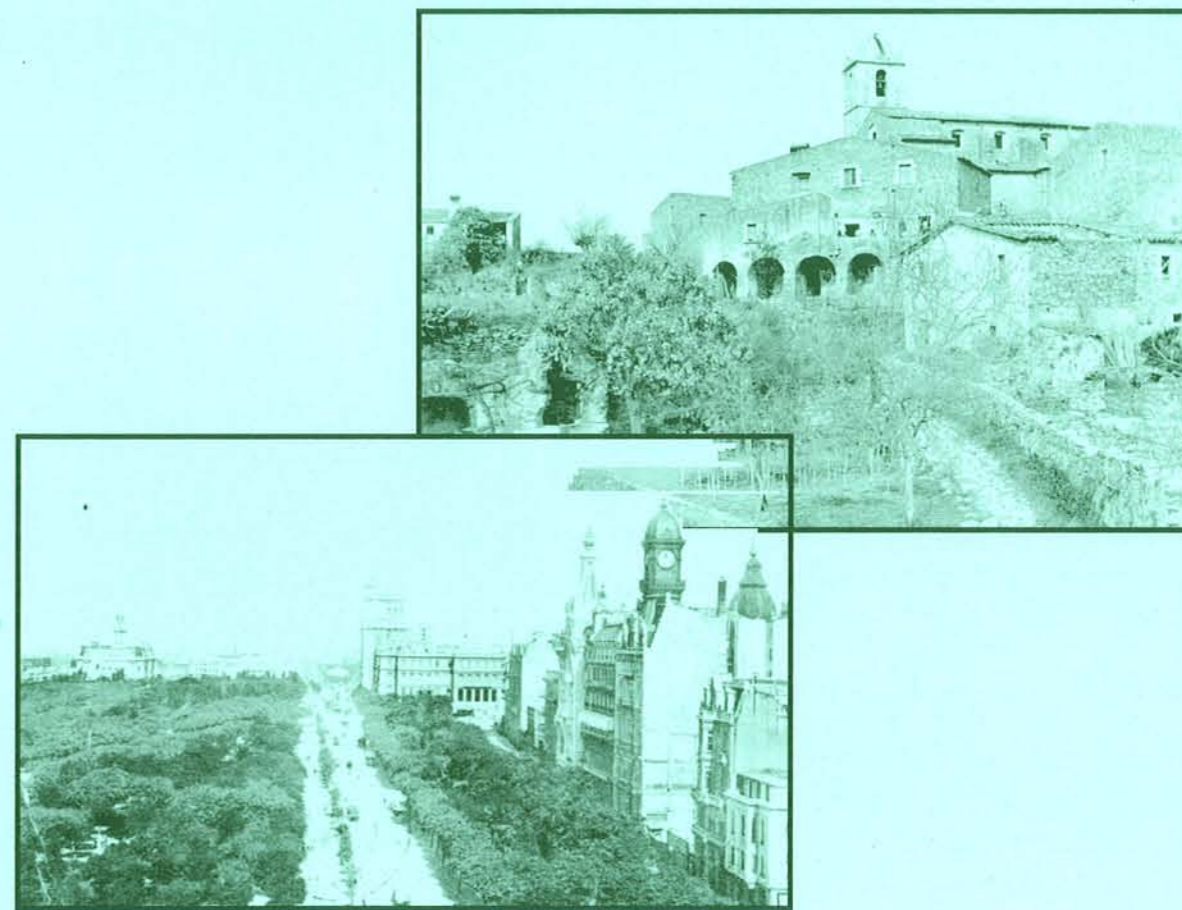
Una exposició: *Els Bassa Rocas: de Llofriu a Buenos Aires*

Des del 6 de març al 30 d'abril es podrà visitar a can Rosés l'exposició *Els Bassa Rocas: de Llofriu a Buenos Aires*, o bé a l'adreça electrònica:
<http://www.palafrugell.net/exposicions>.

Els Bassa, descendents d'Irene Rocas i naturals de Llofriu, varen tenir un paper rellevant en el món cultural i catalanista de la primera meitat del segle XX a l'Argentina, i no varen oblidar les seves arrels. L'exposició *Els Bassa Rocas: de Llofriu a*

Buenos Aires ens presentarà la trajectòria de Maria Gràcia Bassa, poetessa, estudianta del folklore català i argentí i feminista; de Florenci Bassa, periodista i fotògraf, col·laborador del periòdic *Ressorgiment* i fundador de l'editorial *Camino* a l'Argentina; i de Joan Llorens (fill de Maria Gràcia) que entre altres càrrecs va ser president del Casal Català de Buenos Aires i delegat al Patronat dels Jocs Florals de la Llengua Catalana a l'exili.

L'exposició, organitzada per l'Arxiu Municipal, ens ofereix un repàs a la vida de la família a Llofriu i a Buenos Aires a través de publicacions, fotografies i textos inèdits. Aquests documents han estat seleccionats per Dolors Grau amb la col·laboració dels descendents d'Irene Rocas a l'Empordà i l'Argentina.

Biblioteca

Aquestes són les darreres publicacions que s'han incorporat a la biblioteca de consulta, les quals inclouen documents conservats a l'Arxiu:

- *El centenari del mestre Sirés*
Ajuntament de Begur, 1998

- Molinas, Lluís
Madeleine Carroll, la senyora de Treumal
Calonge, 1998

- Puig, Evarist
Lliçons generals, credos particulars
Biografia del mestre Josep Bonay Vidal
Exalumnes de Josep Bonay Vidal
Palafrugell, 1998

- *Una mirada enrere*
Exalumnes d'Angel López Sánchez
Palafrugell, 1998

- Vila, Pep
*Quatre lletres del filòleg F. de Borja Moll
al dr. Josep Alsina i Bofill*
A: Revista de Menorca, 1996, I, pp 49-55

- Vivas i Llorens, Eduard
Hogar de Nuestra Señora de Montserrat.
Hermanitas de los Ancianos Desamparados.

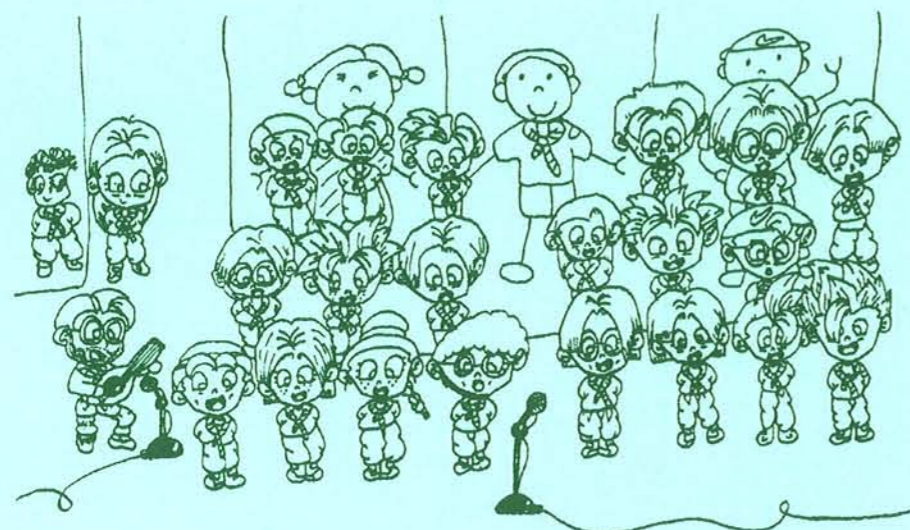
Primer centenario.
Palafrugell, 1998

Hem rebut també:

- Garcia-Martín, Manuel
L'hospital de Sant Pau
Barcelona, 1990
Inclou informació sobre Leopold Gil i Llopart,
personatge vinculat a l'enllumenat i els gas a
Palafrugell a primers de segle.

- Pons Prades, Eduardo
*Las guerras de los niños republicanos
(1936-1995)*
Madrid, 1997
En aquest llibre hi trobem les experiències
de la palafrugellenca Rosa Laviña.

- Marquès, Josep M
Arxiu Diocesà de Girona. Guia-inventari.
Girona, 1998
Cal destacar que hi podem consultar els
inventaris de documentació de les parròquies
de Palafrugell, Llofriu i Mont-ras i el fons
patrimonial de la família de Carles i de Ferrer,
que l'any 1918 llegà al bisbat les seves
 propietats, situades principalment a Palafrugell
i Torroella de Montgrí.

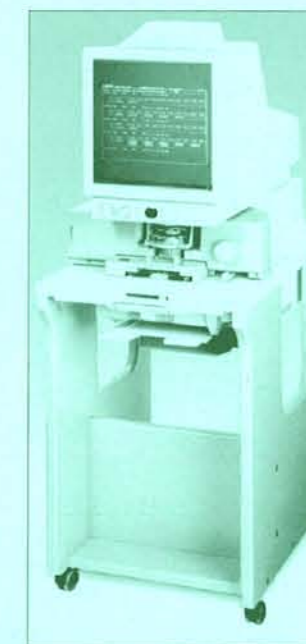
Actuació de l'Agrupament Indika al 10è Festival de la Cançó Scout.
Dibuix d'Oscar Marcos. Anar fent!, abril de 1998

Millores en equipaments i infraestructures

L'Ajuntament de Palafrugell ha adquirit un lectorimpressor de microfilm per a l'Arxiu Municipal. Aquest aparell permet la consulta i la reproducció dels documents microfilmats, preservant així els originals. Actualment, es poden consultar a l'arxiu els microfilms dels llibres d'actes del Ple de l'Ajuntament de 1752 a 1982. El procés de microfilmació es preveu que continuarà amb els padrons municipals d'habitants i l'hemeroteca local.

El lectorimpressor facilita també la consulta de documents microfilmats conservats per particulars o en altres arxius i considerats d'interès, com és el cas de diferents fons patrimonials de famílies de Palafrugell o dels registres parroquials (baptismes, casa-

ments, defuncions) de les parròquies de Palafrugell, Calella, Llofriu i Mont-ras des del segle XVI a principis del segle XX.

Han començat les obres de la segona planta de Can Rosés, última fase a l'adequació de l'edifici com a seu de l'Arxiu Municipal. En aquesta planta està previst ubicar la documentació en prestatgeries mòbils. El projecte inclou la construcció d'un dipòsit especialment climatitzat per a la conservació dels documents més vulnerables: fotografies i negatius, pel·lícules, documents sonors... La primera planta, que ja és enllestida, està destinada a la zona de treball i d'atenció al públic.

Imatge retrospectiva de
Can Rosés

Cama i Dalmau

Martí Cama ha cedit a l'Arxiu Municipal nova documentació que completa el fons de l'empresa Cama i Dalmau (1923-1957). Us presentem una selecció de fotografies.

Camió utilitzat a finals dels cinquanta. A més dels productes propis l'empresa distribuïa altres begudes.

Josep Cama, a l'esquerra, amb treballadors de l'empresa a principis dels cinquanta.

Maquinària de l'empresa Cama i Dalmau, al carrer Nou. Fabricaven gasosa, sifons, llimonada, taronjada...

